

Klimainitiativer i Norden og internationalt

1. Rekommandasjon

Rekommandationen lyder:

Nordisk Råd rekommanderer de nordiske landes regeringer

- 1) *at* samarbejde om en ambitiøs og aktiv nordisk klimapolitisk profil i de internationale fora, der vil fastlægge de kommende års internationale klimaaftaler, jf. Præsidieforslag A 1421/presidiet
- 2) *at* intensivere samarbejdet om gennemførelsen af de nødvendige udslipsreduktioner af klimagasser fra de nordiske lande, bl.a. gennem erfaringsudveksling, udvikling af omkostningseffektive politikker og teknologier, forskningssamarbejde, oplysningskampagner etc.
- 3) *at* understøtte et nordisk samarbejde om samfundsmæssige tilpasninger til de igangværende og kommende klimaændringer i de nordiske lande, herunder forskning, udvikling af værktøjer til den fysiske planlægning og formidling af praktiske eksempler fra kommuner og regioner, der har gennemført succesfulde tilpasningsinitiativer
- 4) *at*, gennem aktiv deltagelse i internationale organisationers arbejde og gennem øgning og målrettet anvendelse af nationale midler til udviklingshjælp, understøtte en udvikling i verden, der stopper afskovningen, fremmer den bæredygtige skovdrift og sætter de fattigste og mest klimaudsatte lande i verden bedre i stand til at møde klimaændringerne og til at følge en miljørigtig udviklingsvej
- 5) *at* arbejde målrettet i internationale organisationer for at fremme etableringen af en global arena, der kan håndtere klimakonflikter og for at fremme et globalt beredskab, der kan håndtere spørgsmålet om klimaflygtninge

2. Meddelelse fra de nordiske landes regeringer

De nordiska länderna samarbetar tätt med syfte på att ett lyckad resultat uppnås på FN:s klimatkonferens i Köpenhamn i december 2009. Med Danmark som värdland och Sverige som ordförandeland i EU har de nordiska länderna en framträdande roll i samband med konferensen.

Genom samarbetet inom Nordiska ministerrådet inrättades den nordiska COP15-gruppen vars uppgift är att bidra till förhandlingsprocessen genom medverkan till genomförandet av utredningar, workshops och konferenser. Gruppen arbetar med nyckelfrågor inom förhandlingarna, bla anpassning, teknik, legala frågor, sänkor, avskogning och internationella transporter.

De nordiska länderna lägger tonvikt på ett resultat i Köpenhamn som innebär att den globala uppvärmningen inte överstiger 2 grader Celsius i förhållande till förindustriell nivå. Betydelsen av en global uppvärmning på 2 grader året 2100 har beskrivits i en nordisk rapport som behandlar olika områden bla höjning av havsytan, och effekter på lantbruk, skogsbruk och biologisk mångfald (TemaNord 2008:507).

Behovet av anpassning till klimatförändringar styrs av hur utfallet av förhandlingarna blir mht utsläppsbegränsande åtgärder. Om uppvärmningen överstiger 2 grader ökar växthuseffekternas omfattning som leder till ökad påfrestning för bla tillgång till föda och vatten, infrastruktur och hälsa. Dessa påfrestningar kan orsaka ökad risk för konflikter och flyttning av populationer inom och mellan länder.

Migration, i många fall tidsbegränsad, är vanligt i samband med katastrofer t.ex. våldsamma stormer eller svält. Antalet människor i denna situation kan öka i samband med tät förekomst av översvämningar, torka och andra naturkatastrofer. Det kan dock vara svårt att avgöra skälen till migration, eftersom flera orsaker kan ha en bidragande effekt.

Det är skillnad på i hur stor grad olika befolkningsgrupper är utsatta för väderkatastrofer; de som drabbast hårdast är oftast kvinnor, barn och äldre människor. De nordiska länderna har betonat genusfrågor i klimatförhandlingarna och även inom FN:s kvinnokommission där det isländska förmanskapet var värd för ett seminar som handlade om jämställdhet och klimatförändringar.

I förbindelse med beslutet om avveckling af NDF (*Nordic Development Fund*) har de nordiska miljöministrarna den 11 september 2008 sändt ett brev till de nordiska samarbetsministrarna, där man föreslog, att återflödet til NDF används mot klimatrelaterat verksamhet i utvecklingsländerna.

NDF genomgått en lång och grundlig process för att inhämta analyser och synpunkter hur en avveckling bäst kan genomföras. Styrelsen har enats om ett förslag av fondets stadgar som innebär i korthet att fondens kapital används till att finansiera klimat och utvecklingsinsatser för länder som uppfyller stöd från IDA (International Development Association). Med begreppet klimat menas här både anpassningar till de förändringar som ett förändrat klimat innebär samt bidrag till reduktion av utsläpp av drivhusgaser. Finansieringen skal i framtiden ske i form av gåvobistånd till teknisk assistans. MR-SAM har på möte den 5 maj godkänt NDF:s styrelses förslag.

I förbindelse med det nordiska globaliseringsinitiativet kring COP-15 arbetet har den nordiska COP-15 gruppen framkommit med ett förslag om hur NDF kan spela en roll i syfte att initiera nordiska teknikavtal med ett urval av u-länder. COP-15 gruppens förslag har som syfte att synliggöra en reell

Nordisk Råd

**Rek. *7/2007/miljø
D 2009**

Tidligere nummer:

A 1410/miljø

Behandles i:

Miljø- og

Naturresurseudvalget

J.nr. 07-00070-23

nordisk insats för att utveckla och överföra energiteknologi till u-länder, som kan ha en positiv inverkan på förhandlingarna.

Nordiska ministerrådet anser at rekommandasjonen kan avskrives.

3. Utvalgets betenkning

Miljø- og Naturresurseudvalget anerkender de nordiske landes bestræbelser på at opnå et vellykket *COP-15 møde* i København. Udvalget har forståelse for det særlige ansvar der påhviler de nordiske lande, herunder navnlig den danske og svenske regering, i den aktuelle internationale forhandlingsproces om de fremtidige globale klimaaftaler.

I den forbindelse efterlyser Miljø- og Naturresurseudvalget en højere grad af nordisk samarbejde omkring at opstille konkrete planer for *reduktionerne i de nordiske landes eget CO₂-udslip*. Sådanne specifikke planer og samarbejdsprojekter vil – udover at lede til den nødvendige reduktion og hermed opfylde de nationale og de af EU fastsatte målsætninger – desuden kunne fungere som en stærk inspirationskilde for andre lande og regioner og desuden underbygge nordiske forhandlingspositioner i den internationale proces. I forbindelse med denne problemstilling henvises desuden til årets betænkning over meddelelse om Rek. 17/2008/næring om en nordisk handlingsplan for en klimavenlig transportpolitik. Der henvises også til betænkningen over Ministerrådsforslag B 262/miljø om Handlingsprogram for energiområdet 2010-13.

Med hensyn de nordiske landes kommende og nødvendige samfundsmæssige *tilpasning* til klimaforandringer savner udvalget et mere præcist udtryk for regeringernes interesse i et nordisk samarbejde inden for et bredere felt end blot jordbruget og den biologiske mangfoldighed. Udvalget må med beklagelse tage denne foreløbige tilbageholdenhed fra regeringerne til efterretning.

Udvalget billiger regeringernes beslutning om at benytte NDF fondens kapital til at finansiere *klima- og udviklingsindsatser i visse udviklingslande*; jf. udvalgets betænkning over meddelelsen om sagen fra 2008.

I forhold til rekommandationen om et globalt beredskab for forventelige kommende *"klimaflygtninge"* takker udvalget for årets og forrige års meddelelse samt svar på skriftlige spørgsmål herom. Udvalget noterer ikke nogen særlig fremgang på området eller nogen særligt vilje fra regeringerne til at udvikle præcise målsætninger eller handlingsplaner for at fremme disse spørgsmål internationalt. Udvalget må tage dette til efterretning og skal beklage denne afventende holdning, idet det må forventes at dette spørgsmål i en meget nær fremtid kan få overordentlig stor betydning – i forhold til humanitære hjælpesituationer, fortsat fredelig eksistens, sikkerhed og rettigheder til resurser, territorier mm. Der henvises i den forbindelse også til anbefalingerne i Thorvald Stoltenbergs rapport om Nordisk samarbejde om udenrigs- og sikkerhedspolitik fra 2009

Nordisk Råd

**Rek. *7/2007/miljø
D 2009**

Tidligere nummer:
A 1410/miljø

Behandles i:
Miljø- og
Naturresurseudvalget

J.nr. 07-00070-23

På baggrund af ovenstående foreslår Miljø- og Naturresurseudvalget,

at Nordisk Råd tager meddelelse om første og anden at-sætning til efterretning og *afventer ny meddelelse* næste år hvad angår Rek. *7/2007/miljø;

at Nordisk Råd tager meddelelse om tredje, fjerde og femte at-sætning hvad angår Rek. *7/2007/miljø til efterretning og anser den som *færdigbehandlet* for rådets vedkommende.

Mariehamn den 30. september 2009

Álfheiður Ingadóttir (VG)

Paavo Arhinmäki (vänst.)

Anita Brodén (fp)

Raija-Liisa Eklöw (Lib)

Ann-Kristine Johansson (s)

Asmund Kristoffersen (A), formand

Jan Lindholm (mp)

Jenis av Rana (Miðflokkurin)

Kristen Touborg (SF), næstformand

Nordisk Råd

**Rek. *7/2007/miljø
D 2009**

Tidligere nummer:

A 1410/miljø

Behandles i:

Miljø- og

Naturresurseudvalget

J.nr. 07-00070-23